

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

Ad Vnum Corpus Redactus

Philosophiæ R. P. Francisci De Oviedo Madritani Societatis Iesv Sacræ
Theologiæ Professoris Tomus II

**Oviedo, Francisco de
Lvgdvni, M.DC.LI.**

III. De specificatione aliarum qualitatum non vitalium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95526)

dependentes ab homine, quos de facto homini coniuncta produceret, & actus essentialiter dependentes ab equo, produceret, si equo coniungeretur, & sic similiter potentia visiva equi, quae de facto produceret actus essentialiter dependentes ab equo, posset etiam ex se producere actus dependentes essentialiter ab homine, quos produceret si natura hominis fuisset coniuncta, ac proinde utraque potentia posset antecedenter se extendere ad eisdem specie actus dependentes ab utroque principio, licet de facto qualibet ex se tenderet ad actus specie distinctos procedentes à principiis specie distinctis, quia diuersis specie, principiis esset qualibet potentia adiuncta. Ex quo non infertur distinctio specifica potentiarum, quia distinctio potentiarum non desumitur ex actibus, quos hic & nunc ratione circumstantiarum potest producere principium, sed ex his, quos quatenus est ex se valet exercere, valent autem potentia visiva hominis, & equi producere actus dependentes ab eodem principio secundum speciem, & circa idem obiectum, quia utraque potentia ex se valet producere visiones dependentes ab homine, & utraque potuit antecedenter esse potentia hominis, & similiter utraque potuit esse potentia equi & producere actus essentialiter dependentes ab equo.

QUARTA CONCLUSIO. Non repugnat potentia visiva hominis talis natura, ut ex se perat afficere naturam humanam, ita ut etiam si posset coniungi cum hac vel illa anima rationali ad visionem producendam, non posset coniungi cum natura equi, & similiter potentia visiva equi talis natura, quae perat afficere equum & non aliud specie animalis, etiam si indifferens sit ad hunc, vel illum equum afficiendum, quae potest specificationem fument à ratione specifica essentia, à qua procedunt, quia homo v. g. ex predicato specifico rationalis determinatus est ad producendam potentiam visivam distinctam à potentia visiva equi, & equus ex predicato specifico huiusmodi determinatus est ad producendam potentiam visivam distinctam specie ab illa quae potest homini convenire. Quod si potentia visiva hominis exigeret afficere hominem, ita ut non posset equo convenire, & potentia visiva equi exigeret nasci ab equo, & non posset ab homine procedere, specie distinguendas esse, sic probatur. Potentia quae dicunt ordinem ad species distinctas quatenus distinctas specie distinguuntur: sed haec potentia dicerent ordinem ad essentias specie distinctas ut specie distinctas: ergo distinguerentur in specie. Quid de facto contingat in mea sententia locum non habet, quae potentias ab animo distinctas non admittit.

QUINTA CONCLUSIO. Si in homine & angelo darentur intellectus superadditi, distinguerentur specie, & specificarentur ab ipsis illorum differentis. Probatur haec conclusio ex diuerso modo quem haberent operandi haec potentia, quia potentia intellectiva hominis operaretur dependenter à phantasmatibus, & nullum est fundamentum ut dicamus angelum producturum intellectum potentem operari dependenter à phantasmatibus, à quibus angeli operatio dependere non potest, & angelus intelligit per species vniuersaliores, & intellectiones longe perfectiores, quas sine fundamento dicemus posse produci ab intellectu hominis, neque differentia similis inuenitur inter potentiam visivam hominis & equi, quia dependenter ab eisdem obiectis, & per eandem speciem, & aequè se ad obiecta extendentes videt homo, & equus.

SEXTA CONCLUSIO. In potentiis, & sic in quibusvis aliis entitatibus praedicatum materialitatis & spiritualitatis specificatur non solum ex principio effectiuo, sed etiam ex causa materiali, quod sic probatur. Forma spiritualis non potest educi ex subiecto materiali, neque forma materialis ex subiecto spirituali: ergo subiectum ex se est determinatum ut effectus ab illo euadat materialis si materiale est, & spiritualis si subiectum spirituale fuerit: ex alio capite subiectum educationis est vera causa: ergo ab illo effectus trahet specificationem secundum praedicata materialitatis & spiritualitatis, secundum quae non potest non talis determinate euadere à subiecto educationis.

SEPTIMA CONCLUSIO. Specificatio potentiarum à posteriori, & quo ad nos sumitur ex omnibus actibus collectiue sumptis, quos singulae possunt producere, ita ut quotiescumque collectio actuum, specie differat, secundum omnes actus, quos includit, vel secundum aliquos inclusos in hac collectione, quibus in alia collectione non correspondenter alij similes, seu non notabiliter differentes potentia specie necessarè distinguantur. Hac ratione poten-

Francisc. de Quiedo Philosoph. Tom. II.

tia volitiua, & intellectiva, auditiva, & visiva ab his, qui illas distinctas realiter distinguunt, specie distincte constituantur, quia illorum actus specie distinguuntur secundum omnes, qui includuntur in collectione illorum, qui possunt exerceri à quacunque potentia. Similiter specie distinguuntur si darentur duae potentiae, quarum una posset producere actus videndi, & audiendi, & altera actus videndi tantum, quia collectio actuum, ex qua desumeretur specificatio vnius potentiae notabiliter differret ab alia, et si non secundum omnes actus audiendi, utrique essent communes secundum alios qui huic collectioni, & non illi competenter.

Est tamen in hac re non levis difficultas in assignandis actibus adequatis cuiuscunque potentiae, in ordine ad quos potentiae specificentur, & sint multiplicandae in substantiis habentibus potentias realiter distinctas. Cur enim sicut pro actibus audiendi & videndi diuersae potentiae constituantur, non etiam diuersae constituantur pro actibus apprehendendi, & discurrendi. Censeo non repugnare diuersas potentias superadditas, quandam apprehensiuam, aliam iudicativam, & discursiuam aliam assignari tamen omnibus his actibus eadem potentia propter illorum similitudinem, & similem modum respiciendi obiecta, actibusque audiendi, & videndi distinctas potentias assignari propter eorum dissimilitudinem. Quanta verò debeat esse dissimilitudo ad distinctas potentias constituendas, quantamque eadem patiatur potentia, non potest certa & determinata regula metaphysica, aut mathematica assignari, sed prudentis hominis iudicio taxandum est.

OCTAVA CONCLUSIO. Ab illis à quibus desumeretur à posteriori distinctio specifica potentiarum realiter distinctarum ab anima desumitur distinctio formalis potentiarum, quae inter se & anima realiter non distinguuntur, sic formaliter distinguimus in eadem anima potentiam intellectivam à volitiua, & auditivam à visiva per ordinem ad eosdem actus, in ordine ad quos potentias realiter distingueremus. Ratio est, quia distinctio rationis sumitur per ordinem ad distinctionem realem, & ita in ordine ad eosdem actus desumitur. Id quod dixi de potentiis actuum vitalium, eadem proportione intelligendum est de aliis potentiis non vitalibus, calore, v. g. & frigidityte respectu suorum principiorum, & actionum, quae possunt ab illis procedere.

PUNCTUM III.

De specificatione aliarum qualitatum non vitalium.

PRIMA CONCLUSIO. Habitus infusus à priori tantum specificatur tanquam à causa extrinseca ab omnipotentia per actum voluntatis Dei determinata ad hunc habitum producendum, neque aliud habet specificatum secundum praedicatum specificum illius. Ratio ex dictis Punct. I. facili est nulla est entitas creata, quae possit hos habitus infusos producere: ergo illorum productio, & determinatio productionis tantum provenit à Deo: ergo ab illo tantum provenit specificatio, quae consistit in dependentia à principio à se liberè vel necessario determinato ad producendum talem effectum.

SECUNDA CONCLUSIO. A posteriori, & quoad nos ex actibus respicientibus diuersa motiua formalia, etiam pertinentibus ad eandem potentiam debemus inferre diuersitatem specificam habituum supernaturalium. Probo hanc conclusionem: In homine peccatore manet habitus spei, & non manet habitus charitatis: ergo habitus infusus distinguuntur etiam si illorum actus pertineant ad eandem potentiam: ergo habitus distinguuntur per distinctionem obiectorum formalium: quae illorum actus respiciunt. Sic Theologi omnes, qui actus virtutum infusarum, & illorum habitus per diuersa motiua formalia, quae respiciunt actus, distinguere.

TERTIA CONCLUSIO. Non repugnat ex natura rei habitus quidam supernaturalis, qui concurrat ad omnes actus supernaturales potentiae volitiuae licet de facto non detur. Probo hanc conclusionem: Eadem potentia volitiua etiam si superaddita ponatur, concurrat ad volitiones supernaturales respicientes diuersa motiua: ergo idem habitus supernaturalis posset ad eosdem concurrere, quia habitus infusus non datur ad distinctionem motiuorum in actibus, actus enim naturales voluntatis absque illo habitu diuersa motiua respiciunt, sed tantum dantur ad praedicatum supernaturalitatis quod

precise sumptum eiusdem rationis est in omnibus actibus. Ex hoc inferitur specificationem à posteriori ex diuersis motiuis actuum ad diuersos specie habitus infusos non sumi precise ex hoc capite necessario ex natura rei, sed suppositis aliis principiis ex quibus nobis constat habitus infusos distinguui realiter per ordinem ad actus supernaturales distinctos ex motiuis.

4 **QUARTA CONCLUSIO.** Habitus acquisiti si dantur superadditi specificationem sumunt ab actibus, à quibus producantur, quia ab illis procedunt tanquam à principiis determinatis ad productionem illorum.

5 **QUINTA CONCLUSIO.** Habitus acquisiti sic à posteriori & quoad nos specificantur ex diuersis motiuis & ex materia dissimili, circa quam actus versantur, in qua potest esse noua difficultas, ita ut quocumque horum alterum diuersum sit diuersum habitum ex actibus à posteriori inferamus. Constat hæc conclusio ex dictis Controu. præcedentibus, Punct. 5, ubi probauimus habitus multiplicari ex motiuis, & ex diuersis materiis, in quibus diuersa apparet difficultas, & ex dicendis Puncto sequenti, ubi probabo actus per ordinem ad diuersa obiecta materialia specie distincta distinctionem sortiri specificam.

6 **SEXTA CONCLUSIO.** Species impressæ, quæ producuntur ab obiectis ab illis à priori specificationem trahunt, quia omnia obiecta productiua specierum determinata sunt ex se ad illas producendas, & neutrum valet speciem diuersæ rationis ab illa, quam producit, efficere.

7 **SEPTIMA CONCLUSIO.** Species impressæ, quæ producuntur à Deo, & non ab obiectis, quorum species dicuntur, totam specificationem trahunt à Deo tanquam à causa adequata determinante se ad talem speciem, & non ad aliam naturam specificam distinctam producendam.

8 **OCTAUA CONCLUSIO.** Species impressæ siue à Deo productæ siue ab obiectis à posteriori specificantur ab actibus: ex quibus specierum naturas licet inferre, nullus enim est actus, qui indifferens sit ad dependendum, & non dependendum ab specie impressa, neque ad dependendum ab hac vel illa specie impressa, sed actus omnis ab impressa specie dependens ex differentia individuali connexus est cum hac numero specie, & ex differentia specifica cum specie huius specificæ naturæ.

9 **NONA CONCLUSIO.** Ex qualitatibus, quæ nullum effectum producant, supernaturales sicuti habitus gratiæ, in opinione, quæ illum ab habitu charitatis distinguit, & character Baptismi, Confirmationis, & Ordinis, à priori specificantur à Deo, quia ab illo tantum dependent tanquam à causa se determinante ad has qualitates producendas, & à posteriori à terminis, ad quos dicunt aliquem ordinem characteres ab auxiliis diuinæ gratiæ quæ secum afferunt, gratia habitualis à beatitudine, ad quam dicit ius, & à Deo, cum quo coniungit animam. Qualitates naturales (si quæ sunt non operatiuæ) specificantur à priori ab aggregato qualitatibus, seu à quocumque agente, à quo producantur, quod per suam entitatem est determinatum ad illas producendas, & ab actibus qui possunt dari circa illas.

PUNCTVM IV.

De specificatione operationum vitalium.

EX principiis, & obiectis operationes hæc specificari dicuntur, distinctè de specificatione ex utroque capite à priori & à posteriori desumpta.

§. I.

De specificatione desumpta ex principiis.

2 **PRIMA CONCLUSIO.** Prædicatum supernaturalitatis in his operationibus specificatur à quocumque principio per se influente in illas supernaturales, & prædicatum naturalitatis exigit omne principium adequatum naturale secundum omnia in adequata principia, quæ includit. Pater hæc conclusio in actu amoris Dei, qui procedit à potentia volutiua naturali & eo ipso quod procedat ab habitu supernaturali supernaturalis euadit, & in actu fidei, qui eo ipso quod procedat ab habitu infuso supernaturali, etiam si procedat ab intellectu naturali, & ab impressis speciebus naturalibus supernaturalis est. Ratione à priori reddo. Omnis actus vitalis qui procedit à principio saltem in adequato supernaturali, utpote actio essentialiter depēdet ab illo,

& cum illo connexionem habet supernaturalis est, quia quicquid per se connexionem est cum entitate supernaturali ita ut potentia Dei absoluta sine illa subsistere nequeat supernaturalis est.

SECUNDA CONCLUSIO. Actus vitales secundum rationem supernaturalitatis, aut naturalitatis non possunt specificari à naturalitate subiecti, quia subiectum naturale indifferens est, ut ex illo educatur operatio naturalis, vel supernaturalis, ut patet in voluntate, & in intellectu, ex quorum potentia actus naturales, & supernaturales educuntur libere, & in quacumque alia actione recte specificabitur ex prædicatum verò supernaturalitatis in operationibus vitales, & in quacumque alia actione recte specificabitur ex subiecto supernaturali per se ipsam dependet ab illo, & cum illo connexionem habet: ergo est supernaturalis, quicquid enim habet essentialē connexionem cum re spiritualitatis dixi Punct. 2. Concl. 6. specificari in omnibus entitatibus ex subiecto educationis.

TERTIA CONCLUSIO. Prædicatum visionis, & sic de aliis, specificatur à potentiis singulorum actuum (si hæc inter se distinguuntur) ratio est quia quælibet potentia, eo ipso quod vitaliter & non per simplicem emanationem operatur, determinata est ad producendum proprium actum, & non potest actum alterius producere, non enim potentia visiva potest producere auditionem, neque auditiva visionem, & sic de aliis. Ex qua inferitur hæc prædicata provenire à potentiis ex se determinatis ad producendam operationem vitalem cum illis, & non cum aliis oppositis.

QUARTA CONCLUSIO. Prædicatum talis sensationis internæ, & externæ, & talis intellectus, non specificatur à potentia, sed ab alio compunctio, quod cum potentia operatur, quia potentia visiva & sic de aliis indifferens est ad producendam visionem circa obiectum album, & nigrum, & non valet à se determinari, sed determinatur ab specie ad producendam visionem albi, à qua visio specificationem trahit secundum ultimum prædicatum specificum. Operationes quæ ab speciebus non procedunt sicuti sensatio tactus hanc specificationem trahent ab obiecto immediate concurrente ad sensationem, & intellectio à phantasmate, si hoc immediate influit in intellectum.

QUINTA CONCLUSIO. Ratio talis volitionis, amoris, & g. vt distincti ab odio potest specificari ab ipsa voluntate in actu primo indifferenti ad amorē, & odiū. Ratio est quia si voluntas secundum se indifferens sit ad hos actus, cum sit potentia libera valet se determinare ad hanc speciem actus, & illi specificationē tribuere. Ab eadē voluntate sumitur specificatio amoris, quando voluntas necessario amat necessitate orta ex cognitione, quia cognitio cum non influit in amorē, sed tantum se habeat ut conditio non potest illum specificare propriè, & rigorosè, sed tantum se habet ut conditio, quæ posita voluntas amorē specificat tanquam causa determinata ad amorem non per modum causæ liberæ, sed necessitatis, quia ea est natura volutatis, ut per se ipsam sit determinata ad amandū quodcumque obiectum, quod illi proponatur ut bonum sine admixtione mali, & ad odio habendum obiectum propositum ut malum sine admixtione boni.

§. II.

Explicantur munera obiecti formalis & materialis.

PRIMUM munus obiecti formalis est mouere ad operationem; hoc vt docet Soar disp. 12. metaphysic. sect. 3. n. 17. importat in potentiis cognoscitiuis, in quibus clauduntur omnes excepta appetitiua materialia, & spiritualia, indurum efficientis, color enim dicitur mouere ad visionem, quatenus mediā specie impressa illā producit, & sapor ad sensationē gustus quatenus immediatè ad illam concurrit, & sic omnibus obiectis respectu suarum potentiarum, quæ vt motiua principia sunt efficientia proxima, vel remota suæ operationis. In potentiis appetitiuis mouēdi ratio dicitur rationem finis, ita vt illud obiectum, quod per se appetitur, dicatur motiū, & tantum terminatiū illud quod appetitur propter aliud. Hoc mouendi genus reperitur propriè in potentia appetitiua spirituali, quæ propriè operatur propter finem, & improprie in materiali, quæ improprie tantum finem attingit. Ceterum cum obiectum voluntatis, quod mouet per modum finis moueat quatenus cognitum, & cognitio se habeat ut conditio vt moueat in actu secundo, dicitur etiā obiectū mouere quatenus cognitionē producit.